

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Тернопільський національний економічний університет
Юридичний факультет

Кафедра конституційного,
адміністративного та фінансового
права

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни: «Господарське право»

на тему:

„Правовий статус повного товариства”

Студентки 3 курсу ПР - 32 групи
Галузь знань 0304 «Право»
Напрямок підготовки 6.030401 «Правознавство»
Мороза В.П.
Керівник: к.ю.н., доц. Вербіцька М.В.

Національна шкала _____
Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Члени комісії

_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)
_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)
_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Розділ 1. Теоретичні аспекти господарських товариств.....	5
1.1. Поняття та види господарських товариств.....	5
1.2. Відмінність повного товариства від інших господарських товариств.....	9
Розділ 2. Поняття повного товариства.....	13
2.1. Правовий статус повного товариства.....	13
2.2. Порядок створення повного товариства.....	15
2.3.Управління діяльністю та статус учасників повного товариства...18	
2.4. Відповідальність учасників повного товариства за зобов'язаннями.....	20
2.5.Зміни у складі учасників повного товариства.....	22
2.6. Ліквідація повного товариства.....	26
2.7. Поняття та види торгових товариств у праві зарубіжних країн...30	
Висновки.....	33
Список використаної літератури.....	36

ВСТУП

Актуальність теми. Перехід до ринкових відносин обумовив появу адекватних цим відносинам організаційно-правових форм господарювання, насамперед, господарських товариств, одним з видів яких є повні товариства. На відміну від інших видів господарських товариств, повні товариства, так само як і командитні, фактично не отримали поширення, що відбулося через невідповідність практичного застосування цих видів порівняно з товариствами з обмеженою відповідальністю тощо. Необмежена відповідальність учасників за боргами товариства не врівноважена перевагами господарювання у цій організаційно-правовій формі.

Повним визнається таке товариство, всі учасники якого займаються спільною підприємницькою діяльністю і несуть солідарну відповідальність за зобов'язаннями товариства усім своїм майном.

За своїми правовими характеристиками повне товариство відноситься до категорії об'єднань осіб, а не капіталів. Для цього товариства мають значення не тільки капіталовкладення його учасників, але й особиста підприємницька діяльність кожного з них, що здійснюється від імені й в інтересах товариства.

Повне товариство може бути створено двома і більше учасниками. Максимальна їх кількість не обмежена, але на практиці в склад таких товариств в середньому входить від 2 до 5 осіб.

В повному товаристві не формується статутний фонд, вклади учасників становлять складений капітал, розмір і порядок створення якого визначається виключно самими учасниками. Така риса є однією з основних переваг повного товариства, оскільки не потребує від учасників акумуляції значних капіталів при створенні товариства.

У результаті засновники суб'єкта підприємництва дуже рідко обирають організаційно-правову форму повного товариства. Як правило,

повні товариства створюються лише тоді, коли цього вимагає законодавство для здійснення певних видів діяльності.

Хоча статистика показує, що акціонерні товариства і товариства з обмеженою відповідальністю користуються більшою популярністю, у тому числі у країнах з розвинутою ринковою економікою, однак це не означає, що організаційно-правова форма повного товариства може бути відкинута, адже вона необхідна для задоволення практичних потреб у здійсненні за необхідності господарської діяльності на основі переважно договірних умов.

Сьогодні організація і діяльність повних товариств регулюється Законом України „Про господарські товариства”, а також Господарським та Цивільним кодексами України, а також іншими нормативно-правовими актами.

Однак, чинне законодавство не забезпечує розвитку організаційно-правової форми повного товариства, адекватного потребам. Крім того, існуючі повні товариства зіштовхуються у своїй діяльності з низкою проблем, які потребують законодавчого врегулювання. Це стосується організації управління повними товариствами, питань прав і відповідальності учасників тощо.

У науковому плані питання правового положення повних товариств розробляли О.М. Вінник, О.Р. Кібенко та ін., однак комплексних досліджень господарсько-правового статусу повного товариства не проводилося.

Вищезазначене свідчить про актуальність теми і доцільність проведення дослідження за обраною темою.

Об'єктом дослідження курсової роботи є правовідносини щодо організації і діяльності повних товариств.

Предметом дослідження курсової роботи є правове регулювання організації і діяльності повних товариств.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРИСТВ

1.1. Поняття та види господарських товариств

Поширеною організаційно-правовою формою підприємницької діяльності є господарські товариства. Порядок створення та діяльності господарських товариств регулюється Законом «Про господарські товариства» від 19 вересня 1991 р. (із змінами і доповненнями).

Господарське товариство – це підприємство, установа або організація, створені на засадах угоди юридичними та фізичними особами шляхом об'єднання їх майна та підприємницької діяльності з метою одержання прибутку. Господарські товариства є юридичними особами і можуть здійснювати будь-яку підприємницьку діяльність, яка не суперечить законодавству України [2].

Розрізняють такі види господарських товариств:

- товариства з обмеженою відповідальністю;
- товариства з додатковою відповідальністю;
- повні товариства;
- командитні товариства;
- акціонерні товариства.

В основі класифікації видів господарських товариств лежить ступінь майнової відповідальності учасників товариства за невиконання ним договірних зобов'язань.

При створенні господарського товариства утворюється статутний фонд.

Статутний фонд-це сукупність (у грошовому виразі) вкладів учасників у майно господарського товариства. Забороняється використовувати для формування статутного фонду бюджетні кошти, кошти, отримані в кредит та під заставу.

В окремих видах господарських товариств утворюється обов'язковий резервний (страховий) фонд у розмірі, передбаченому установчими документами, але не менше 25 відсотків статутного фонду. Розмір щорічних відрахувань до резервного (страхового) фонду не може бути меншим 5 відсотків суми чистого прибутку.

Товариство з обмеженою відповідальністю – це товариство, що має **статутний фонд**, розділений на частки, розмір яких визначається установчими документами. Члени товариства несуть відповідальність в межах їх вкладів. Розмір статутного фонду товариства з обмеженою відповідальністю повинен становити не менше суми, еквівалентної 100 мінімальним заробітним платам. До моменту реєстрації товариства з обмеженою відповідальністю кожен з учасників зобов'язаний внести не менше 30 відсотків вказаного в установчих документах вкладу, що підтверджується банківськими документами. Учасник зобов'язаний повністю внести свій вклад не пізніше року після реєстрації товариства. Вищим органом товариства з обмеженою відповідальністю є збори учасників. Учасники мають кількість голосів, пропорційну розміру їх часток у статутному фонді. У товаристві з обмеженою відповідальністю створюється виконавчий колегіальний або одноособовий орган: дирекція або директор.

Товариство з додатковою відповідальністю – це товариство, **статутний фонд** якого поділений на частки визначених установчими документами розмірів. Учасники такого товариства відповідають за його боргами своїми внесками до статутного фонду, а при недостатності цих сум – додатково належним їм майном в однаковому для всіх учасників кратному розмірі до внеска кожного учасника. Граничний розмір відповідальності учасників передбачається в установчих документах [5].

Повне товариство – це товариство, всі учасники якого займаються спільною підприємницькою діяльністю і несуть солідарну відповідальність за зобов'язаннями товариства всім своїм майном. Такий вид цивільно-

правової відповідальності більш вагомо захищає права кредитора, який вправі задовольнити майнові претензії з одного боржника, а останній, в свою чергу, може пред'явити вимоги щодо сплати боргів до інших боржників у регресному порядку. Ведення справ повного товариства здійснюється за загальною згодою всіх учасників.

Командитне товариство – це товариство, в якому разом з одним або більше учасниками, які здійснюють від імені товариства підприємницьку діяльність і несуть відповідальність за зобов'язаннями товариства всім своїм майном, є один або більше учасників, відповідальність яких обмежується вкладом у майні товариства (вкладників). Якщо у командитному товаристві беруть участь два або більше учасників з повною відповідальністю, вони несуть солідарну відповідальність за боргами товариства. Сукупний розмір часток вкладників не повинен перевищувати 50 відсотків майна товариства, зазначеного в установчому договорі. На момент реєстрації коман-дитного товариства кожен з учасників повинен внести не менше 25 відсотків свого внеску. Управління справами командитного товариства здійснюється тільки учасниками з повною відповідальністю.

Акціонерне товариство – це товариство, яке має статутний фонд, поділений на визначену кількість акцій рівної номінальної вартості, і несе відповідальність за зобов'язаннями тільки майном товариства. Акціонери відповідають за зобов'язаннями товариства тільки в межах належних їм акцій. Загальна номінальна вартість випущених акцій становить статутний фонд акціонерного товариства, який не може бути меншим суми, еквівалентної 1250 мінімальним заробітним платам.

Розрізняють два види акціонерних товариств:

– відкрите акціонерне товариство, акції якого можуть розповсюджуватися шляхом відкритої підписки та купівлі-продажу;

– закрите акціонерне товариство, акції якого розподіляються між засновниками і не можуть розповсюджуватися шляхом підписки, купуватися чи продаватися на біржі.

Акція - це цінний папір без устанавленого строку обігу, що засвідчує дольову участь у статутному фонді акціонерного товариства, підтверджує членство в акціонерному товаристві та право на участь в управлінні ним, дає право його власникові на одержання частини прибутку у вигляді дивіденду, а також на участь у розподілі майна при ліквідації акціонерного товариства.

Акції можуть бути [10]:

- іменними та на пред'явника;
- привілейованими і простими.

При створенні акціонерного товариства акції можуть бути розповсюджені шляхом відкритої підписки на них (у відкритих акціонерних товариствах) або розподілу всіх акцій між засновниками (у закритих акціонерних товариствах).

Відкрита підписка на акції при створенні акціонерного товариства організовується засновниками. Засновники відкритого акціонерного товариства (емітенти) зобов'язані опублікувати інформацію про випуск акцій. Особи, які бажають придбати акції, зобов'язані внести на рахунок засновників не менше 10 відсотків вартості на які вони підписалися. Строк відкритої підписки на акції не може перевищувати 6 місяців. Після закінчення вказаного у повідомленні строку підписка припиняється. Якщо до того часу не вдалося покрити підпискою 60 відсотків акцій, акціонерне товариство вважається не заснованим. Засновники в будь-якому випадку зобов'язані бути держателями акцій на суму не менше 25 відсотків статутного фонду і не менше як на два роки.

Власники привілейованих акцій не мають права брати участь в управлінні акціонерним товариством, якщо інше не передбачено його

статутом. Привілейовані акції не можуть бути випущеними на суму, що перевищує 10 процентів статутного фонду акціонерного товариства.

Вищим органом акціонерного товариства є загальні збори акціонерів. Голосування здійснюється на загальних зборах акціонерів за принципом: одна акція – один голос.

Господарські товариства набувають прав юридичної особи з моменту державної реєстрації, яка здійснюється за тими ж правилами, що застосовуються і до інших суб'єктів підприємницької діяльності. Основні відомості про господарське товариство, яке підлягає державній реєстрації, містяться в його установчих документах.

Установчими документами акціонерного товариства, товариства з обмеженою і товариства з додатковою відповідальністю є установчий договір і статут, а повного і командитного товариства – установчий договір. Товариство зобов'язане у п'ятиденний строк повідомити орган, який провів реєстрацію, про зміни в установчих документах для внесення змін до державного реєстру.

Припинення діяльності господарського товариства відбувається шляхом його реорганізації (злиття, приєднання, поділу, виділення, перетворення) або ліквідації.

Реорганізація товариства відбувається за рішенням вищого органу товариства. При реорганізації товариства вся сукупність прав і обов'язків товариства переходить до його правонаступників [14].

Командитне товариство, крім загальних підстав, припиняється також у разі вибуття всіх учасників з повною відповідальністю.

1.2. Відмінність повного товариства від інших господарських товариств

Господарським товариством є юридична особа, статутний (складений) капітал якої поділений на частки між учасниками.

Господарські товариства можуть бути створені у формі:

- 1) Повного товариства;
- 2) Командитного товариства;
- 3) Товариства з обмеженою відповідальністю;
- 4) Товариства з додатковою відповідальністю;
- 5) Акціонерного товариства.

Відповідно до Закону України „Про господарські товариства” визначається таке товариство, всі учасники якого займаються спільною підприємницькою діяльністю і несуть солідарну відповідальність за зобов’язаннями товариства усім своїм майном.

Повне товариство відрізняється від інших господарських товариств кількома рисами [15]:

- 1) відсутністю законодавчих вимог щодо розміру і порядку формування майна, рішення цих питань є пріоритетною участників і фіксується в установчому договорі;
- 2) наявністю тільки одного установчого документа – установчого (засновницького) договору;
- 3) відмінністю органів товариства, оскільки управління справами товариства здійснюється його учасниками;
- 4) учасники товариства несуть субсидіарну. Солідарну відповідальність за зобов’язання товариства усім своїм майном, на яке може бути звернене стягнення;
- 5) законодавчо встановленими обмеженнями для учасників конкурувати з повним товариством та заборону звернення стягнення на частку учасника товариства за його власним зобов’язаннями.

Найбільш характерною відмінною рисою повного товариства є становлення солідарної, по суті необмеженої відповідальності учасників товариства всім їхнім майном за зобов’язаннями товариства. Така відповідальність означає, що кожний учасник повного товариства відповідає за зобов’язаннями товариства усім своїм майном незалежно від

його частки в повному товаристві і від частки участі інших учасників. При неможливості стягнення за зобов'язаннями товариства з одного учасників (наприклад, через його банкрутство), його відповідальність за зобов'язаннями товариства повинні нести інші учасники товариства пропорційно їхнім внескам.

Оскільки, норма про відповідальність учасників товариства має імперативний характер, не допускається укладення угоди між учасниками про обмеження угоди. Якщо ж таку угоду учасників товариства про зміну або зменшення відповідальності все ж буде укладено, то вона не матиме юридичної сили. Ці правила поширюються не тільки на засновників товариства, але й на тих його учасників, які вступили в товариство після його державної реєстрації.

Повне товариство зближує із товариство із додатковою відповідальністю підвищує відповідальність учасників товариства, однак ця відповідальність має різний характер: якщо у товаристві з додатковою відповідальністю відповідальність стосується лише певної частини належного особистого учасникам майна, в однаковому для всіх учасників кратному розмірі до суми внесених ними внесків, то в повному товаристві ця відповідальність не обмежена такими рамками, а стосується всього майна учасників.

Ця форма господарського товариства приваблива для його потенційних контрагентів, оскільки її позитивною рисою є жорстка система відповідальності учасників, що служить додатковою гарантією щодо підприємства. Водночас, система відповідальності кожного з учасників повного товариства за всіх інших припускає наявність особисто-довірчих відносин між учасниками, що звужує сферу застосування цієї форми господарського товариства [8].

Слід пам'ятати, що деякі види підприємницької діяльності відповідно до встановлених законодавством вимог можуть здійснюватися тільки господарські товариства у вигляді повних товариств. За законодавством

більшості держав під повним товариством розуміють об'єднання фізичних та(або) юридичних осіб, створене для здійснення підприємницької діяльності під загальною фірмою. Незважаючи на те, що повні товариства є суб'єктами торгового обороту, сучасне законодавство більшості держав не наділяє їх правами юридичної особи.

РОЗДІЛ 2. ПОНЯТТЯ ПОВНОГО ТОВАРИСТВА

2.1. Правовий статус повного товариства

Повним визнається товариство, усі учасники якого займаються спільною підприємницькою діяльністю і несуть солідарну відповідальність за зобов'язаннями товариства всім своїм майном.

Установчим документом повного товариства є засновницький договір.

Особа може бути учасником тільки одного повного товариства.

Ведення справ повного товариства здійснюється за загальною згодою всіх учасників. Ведення справ товариства може здійснюватися або всіма учасниками, або одним чи кількома з них, які виступають від імені товариства (обсяг повноважень таких учасників визначається дорученням, яке повинно бути підписано рештою учасників товариства) [14].

Якщо в засновницькому договорі визначаються декілька учасників, які наділяються повноваженнями на ведення справ товариства, то передбачається, що кожен з них може діяти від імені товариства самостійно (у засновницькому договорі може бути відзначено, що такі учасники мають право вчиняти відповідні дії лише спільно).

Повноваження учасника на ведення справ товариства припиняються повністю або частково з припиненням самого товариства у зв'язку з відмовою учасника від доручення чи скасуванням доручення на вимогу хоча б одного з решти учасників.

Учасник, який діяв у спільних інтересах, не маючи повноважень, у випадках, коли його дії не будуть схвалені рештою учасників, вправі ставити вимогу до товариства відшкодувати витрати за умови, якщо доведено, що внаслідок його дій товариство зберегло чи відповідно надбало майно, яке перебільшує за вартістю понесені товариством витрати.

Передача учасником повного товариства своєї частки (її частини) іншим учасникам цього товариства або третім особам може бути здійснена

лише за згодою всіх учасників. З передачею частки (її частини) третій особі здійснюється одночасно перехід усієї сукупності прав та обов'язків, що належали учаснику, який вибув із повного товариства або відступив частину своєї частки.

При реорганізації юридичної особи, учасника повного товариства, або смерті громадянина, учасника повного товариства, правонаступник (спадкоємець) має переважне право вступу до товариства за згодою решти учасників.

Правонаступник (спадкоємець) несе відповідальність за борги учасника, що виникли за час діяльності товариства, перед повним товариством, а також за борги товариства перед третіми особами.

Учасники повного товариства не вправі від свого імені та у своїх інтересах здійснювати угоди, однорідні з цілями діяльності товариства, а також брати участь у будь-яких товариствах (крім акціонерних товариств), які мають однорідну з повним товариством мету діяльності.

Якщо при ліквідації повного товариства виявиться, що наявного майна не вистачає для сплати всіх боргів, за товариство у недостатній частині несуть солідарну відповідальність його учасники всім своїм майном, на яке відповідно до законодавства України може бути звернено стягнення. Учасник товариства відповідає за борги товариства незалежно від того, виникли вони після чи до його вступу до товариства.

Повне товариство ліквідується на підставах, встановлених ст. 110 ЦК України, а також у разі, якщо в товаристві залишається один учасник. Цей учасник має право протягом шести місяців з моменту, коли він став єдиним учасником товариства, перетворити таке товариство в інше господарське товариство у порядку, встановленому чинним законодавством. У разі виходу учасника з повного товариства, виключення одного з його учасників із товариства, смерті учасника товариства, ліквідації юридичної особи – учасника товариства або звернення кредитором одного з учасників стягнення на частину майна, пропорційну його частці у складеному

капіталі, товариство може продовжити свою діяльність, якщо це передбачено засновницьким договором товариства чи домовленістю між учасниками, що залишаються.

2.2. Порядок створення повного товариства

Згідно зі ст. 66 Закону України “Про господарські товариства” повним товариством визнається таке товариство, всі учасники якого займаються спільною підприємницькою діяльністю і несуть солідарну відповідальність за зобов’язаннями товариства усім своїм майном. Особа може бути учасником тільки одного повного товариства [12].

Характерними ознаками повного товариства є такі:

- різновид господарських товариств;
- установчий документ - засновницький договір;
- повна відповідальність товариства за власними зобов’язаннями, тобто усім майном, що належить йому на праві власності;
- субсидіарна відповідальність учасників товариства за зобов’язаннями товариства усім своїм майном, на яке може бути звернене стягнення;
- відсутність органів товариства, оскільки управління справами товариства здійснюється самими учасниками в порядку, визначеному засновницьким договором товариства;
- можливість використання таких схем управління: а) управління здійснюється всіма учасниками; б) управління доручається або одному, або частині учасників (уповноважені учасники);
- відсутність законодавчих щодо розміру і порядку формування майна, що регулюється засновницьким договором;
- обмежений рух учасників;
- вимога до учасників товариства - наявність статусу - зареєстрованого суб’єкта господарювання;

- законодавчо встановлена вимога конкурувати з товариством.

Фінансові відносини у повних товариствах базуються на установчому договорі. Статуту цей вид товариства не має. Особливістю договору є визнання солідарної відповідальності за зобов'язаннями усім майном, яке є у розпорядженні товариства незалежно від розміру вкладу у статутний капітал.

Солідарна відповідальність означає, що кредитор має право вимагати виконання зобов'язань як від усіх боржників - учасників повного товариства, так і від окремих з них. Кредитор, який не отримав повного задоволення від одного боржника, має право вимагати ту частину, яку він не отримав від інших солідарних боржників. Відносини учасників повного товариства мають довірчий характер, що і обумовлює солідарну відповідальність товариства.

Установчий договір про повне товариство повинен містити відомості про вид товариства, предмет і цілі його діяльності, склад засновників та учасників, найменування та місцезнаходження, розмір та порядок утворення статутного фонду, порядок розподілу прибутків та збитків, склад та компетенцію органів товариства та порядок прийняття ним рішень, порядок внесення змін до установчого договору, порядок ліквідації та реорганізації товариства, а також відомості про розмір частки кожного з учасників, розмір, склад та порядок внесення вкладів, форму їх участі у справах товариства.

Ведення справ повного товариства може здійснюватися всіма учасниками або одним чи кількома з них, які виступають від імені товариства. Ті учасники, яким було доручено ведення повного товариства, зобов'язані давати решті учасників на їхню вимогу повну інформацію про дії, які вони виконували від імені та в інтересах товариства [3].

Оскільки усі учасники повного товариства займаються спільною підприємницькою діяльністю, вони не мають права від свого імені та в своїх інтересах здійснювати угоди, однорідні з цілями діяльності товариства, а

також брати участь у будь-яких товариствах (крім акціонерних), які мають однорідну з повним товариством мету діяльності. Якщо учасник товариства порушив ці вимоги, а його дії призвели до збитків, він повинен компенсувати збитки, заподіяні товариству.

Якщо учасник повного товариства вирішив передати свою частку іншим учасникам цього товариства або третім особам, необхідна згода усіх учасників. З передачею частки третій особі здійснюється одночасно перехід усієї сукупності прав та обов'язків, що належали учаснику, який вибув з повного товариства або відступив частину своєї частки.

Фінансування діяльності повного товариства здійснюється за рахунок зовнішніх та внутрішніх джерел. До внутрішніх джерел належать тезаврація прибутку, амортизаційні відрахування, забезпечення наступних витрат та платежів. Зовнішні джерела формування фінансових ресурсів включають фінансові кредити (банківські кредити), емісію облігацій, комерційні кредити.

Прибуток повного товариства утворюється з надходжень від господарської діяльності після покриття матеріальних та прирівняних до них витрат і витрат на оплату праці. З прибутку товариства сплачуються проценти по кредитах банків та по облігаціях, а також вносяться передбачені законодавством України податки та інші платежі до бюджету. Чистий прибуток, одержаний після зазначених розрахунків, залишається у повному розпорядженні товариства, яке відповідно до установчих документів визначає напрями його використання. Прибутки та збитки повного товариства розподіляються між його учасниками пропорційно їх частці в статутному капіталі.

Зменшення статутного фонду при наявності заперечення кредиторів товариства не допускається. Повідомлення товариства про зміну розміру статутного фонду набирає чинності з дня внесення цих змін до державного реєстру [5].

Згідно із Законом України “Про господарські товариства” встановлений особливий порядок виходу учасника з повного товариства. Якщо товариство було створене на невизначений строк, його учасник може в будь-який час вийти з товариства, попередивши про це не пізніше ніж за 3 місяці. В іншому випадку, наприклад, якщо повне товариство створюється на визначений строк, вихід з товариства можливий з поважних причин та з попередженням не пізніше ніж за 6 місяців. Учаснику, який вибув, сплачується вартість його внеску та належна йому частина прибутку, одержана товариством у поточному році.

У повних товариствах існує визначений механізм відповідальності учасників за борги товариства, а саме: якщо при ліквідації повного товариства виявиться, що наявного майна не вистачає для сплати всіх боргів, за товариство у недостатній частині несуть відповідальність його учасники усім майном, на яке відповідно до законодавства України може бути звернено стягнення. Крім того, слід звернути увагу на те, що учасник товариства відповідає за борги товариства незалежно від того, виникли вони після чи до його вступу до товариства.

2.3. Управління діяльністю та статус учасників повного товариства

Засновницьким договором товариства можуть бути передбачені випадки, коли рішення приймається більшістю голосів учасників. Кожний учасник повного товариства має один голос, якщо засновницьким договором не передбачений інший порядок визначення кількості голосів. Кожний учасник повного товариства, незалежно від того, чи уповноважений він вести справи товариства, має право ознайомлюватися з усією документацією щодо ведення справ товариства. Відмова від цього права чи його обмеження, зокрема за домовленістю учасників товариства, є нікчемною. Кожний учасник повного товариства має право діяти від імені

товариства, якщо засновницьким договором не визначено, що всі учасники ведуть справи спільно або що ведення справ доручено окремим учасникам. У разі спільного ведення справ учасниками товариства для вчинення кожного правочину є необхідною згода всіх учасників товариства. Якщо ведення справ доручено окремим учасникам повного товариства, інші учасники можуть вчиняти правочини від імені товариства за наявності у них довіреності, виданої учасниками, яким доручено ведення справ товариства.

У відносинах із третіми особами повне товариство не може посилатися на положення засновницького договору, які обмежують повноваження учасників повного товариства щодо права діяти від імені товариства, крім випадків, коли буде доведено, що третя особа у момент вчинення правочину знала або могла знати про відсутність в учасника товариства діяти від імені товариства.

Учасник повного товариства, що діяв у спільних інтересах але не мав на це повноважень, має право у разі, якщо дії не були схвалені іншими учасниками, вимагати від товариства відшкодування здійснених ним витрат, якщо він доведе, що у зв'язку з його діями товариство зберегло чи набуло майно, яке за вартістю перевищує ці витрати [17].

У разі спору між учасниками повного товариства повноваження на ведення справ товариства, надані одному чи кільком учасникам, можуть бути припинені судом на вимогу одного чи кількох інших учасників товариства за наявності для цього достатніх підстав, зокрема внаслідок грубого порушення учасником, уповноваженим на ведення справ товариства своїх обов'язків чи виявлення його нездатності до розумного ведення справ. На підставі рішення суду до засновницького договору товариства вносяться необхідні зміни.

Прибуток та збитки повного товариства розподіляються між його учасниками пропорційно до їхніх часток у складеному капіталі, якщо інше не передбачено засновницьким договором або домовленістю учасників.

Позбавлення учасника повного товариства права на участь у розподілі прибутку чи збитків не допускається.

У разі недостатності у повного товариства майна для задоволення вимог кредиторів у повному обсязі учасники повного товариства солідарно відповідають за зобов'язаннями товариства усім своїм майном на яке може бути звернене стягнення.

Учасник повного товариства відповідає за боргами товариства незалежно від того, виникли ці борги до чи після його вступу в товариство. Учасник повного товариства, який вибув із товариства, відповідає за зобов'язаннями товариства, що виникли до моменту його вибуття, рівною мірою з учасниками, що залишилися, протягом трьох років з дня затвердження звіту про діяльність товариства за рік, у якому він вибув із товариства.

2.4. Відповідальність учасників повного товариства за зобов'язаннями

Учасники повного товариства солідарно несуть додаткову (субсидіарну) відповідальність за зобов'язаннями товариства усім майном, що їм належить.

Якщо при ліквідації повного товариств виявиться, що наявного майна не вистачає для сплати всіх боргів, за товариство у недостатній частині несуть солідарну відповідальність його учасники усім своїм майном, на яке відповідно до законодавства України може бути звернено стягнення.

Учасник, який сплатить повністю борги товариства, вправі звернутися з регресною вимогою у відповідній частині до решти учасників, які несуть перед ним відповідальність пропорційно своїй частці у майні товариства, тобто якщо одним із учасників повного товариства солідарне зобов'язання виконане в повному обсязі, то інші учасники звільняються від зобов'язань перед кредитором повного товариства, але в них з'являються зобов'язання

перед учасником, що виконав вимоги кредитора. Учасник повного товариства, що виконав вимоги кредитора, сам потрапляє в роль кредитора за солідарним зобов'язанням стосовно до інших учасників повного товариства і наділяється правом пред'являти до них регресійні вимоги, але тільки в розмірі, пропорційному їх часткам у складеному капіталі повного товариства [14].

Залежно від розсуду кредитора повного товариства, кожний із учасників зобов'язаний цілком виконати солідарне зобов'язання за повне товариства і при цьому відповідає усім своїм майном, незалежно від того, з'явилося зазначене зобов'язання до вступу учасника в товариство чи вже після цього. Якщо учасник, якому була пред'явлена вимога кредитора, виявився не в змозі задовольнити вимоги кредитора в повному обсязі, то кредитор вправі звернутися з зазначеною вимогою в незадоволеному обсязі до будь-кого з учасників повного товариства чи до всіх спільно. Солідарність зобов'язання зберігається до повного задоволення вимог кредитора повного товариства.

Учасник повного товариства, який вибув із товариства, відповідає за зобов'язаннями товариства, що виникли до моменту його вибуття, рівною мірою з учасниками, що залишилися, протягом трьох років з дня затвердження звіту про діяльність товариства за рік, у якому він вибув із товариства, тобто в учасника, який вибув з повного товариства, зберігаються субсидіарні зобов'язання за борги товариства, що виникли з моменту вибуття цього учасника, всім своїм майном солідарно з іншими учасниками товариства протягом загального терміну позовної давності, встановленого в три роки, з моменту затвердження звіту про результати діяльності товариства за рік, в якому вибув зазначений учасник.

2.5. Зміни у складі учасників повного товариства

Порядок і особливості виходу, виключення та вибуття учасників зі складу повного товариства визначається ЦК України, іншими законами та засновницьким договором.

Зміни у складі учасників повного товариства можуть бути у зв'язку з:

- 1) виходом учасника повного товариства з його складу з власної ініціативи;
- 2) виключенням зі складу учасників;
- 3) вибуттям зі складу учасників з причин, що не залежать від учасника.

Підстави виходу учасника з повного товариства класифікуються за вольовою ознакою:

Так, перша підстава – вихід учасника – здійснюється з ініціативи самого учасника. Виключення учасника здійснюється з ініціативи інших учасників, а вибуття – пов'язане з причинами, що не залежать від волі учасників.

Учасник повного товариства, що було створене на невизначений строк може в будь-який час вийти з товариства, попередивши про це не пізніше, як за три місяці. Такий вихід учасника з повного товариства є підставою для припинення участі в ньому і здійснюється за власною ініціативою.

Вихід із товариства, що було створено на визначений строк, допускається лише при наявності поважних причин та за умови, що попередження про це надійшло не пізніше як за 6 місяців.

Якщо при виході учасника з повного товариства це товариство зберігається, то учаснику виплачується вартість його внеску відповідно до балансу, складеного на день виходу. На вимогу учасника та за згодою товариства вклад може бути повернуто повністю або частково в натуральній формі.

Учаснику, який вибув, виплачується належна йому частина прибутку, одержаного товариством а даному році. Майно, надане учасникам товариства тільки для користування, повертається в натуральній формі без винагороди.

Учасник повного товариства може бути виключений із товариства у порядку, який встановлений установчим (засновницьким) договором товариства.

Учасник повного товариства може бути виключений з повного товариства у зв'язку з тим, що він [9]:

1) систематично не виконую чи неналежним чином виконує обов'язки, які покладені на нього товариством;

2) перешкоджає своїми діями досягненню цілей товариства.

Виключення учасника з повного товариства призводить до наслідків, які характеризують вихід учасника з повного товариства.

Вибуття із складу повного товариства може за таких ознак:

1) смерті учасника або оголошення його померлим – за відсутності спадкоємців;

2) ліквідацією повного товариства (в тому числі у зв'язку з визначенням його банкрутом);

3) недієздатність, обмеження цивільної дієздатності або визнанні безвісті відсутнім учасника;

4) у зв'язку з примусовою реорганізацією повного товариства (за рішенням суду);

5) звернення стягнення на частину майна повного товариства, що відповідає частині учасника у складеному капіталі товариства.

Учасник повного товариства може бути оголошеним померлим тільки за рішенням суду, якщо у місці його постійного проживання немає відомостей про місце його перебування протягом трьох років, а якщо він пропав безвісти за обставин, що загрожували йому смертю або дають підставу припускати його загибель від нещасного випадку протягом шести

місяців. Такий учасник оголошується померлим від дня набрання законної сили рішення суду про це. Таким чином, на основі рішення про оголошення учасник повного товариства померлим відбувається його вибуття з складу товариства.

У випадку смерті учасника повного товариства або оголошення його померлим всі його права та обов'язки на участь у повному товаристві переходять до спадкоємців (якщо вони є). Вступ спадкоємців у повне товариство допускається тільки за згодою всіх інших учасників.

Спадкоємці чи правонаступники, не прийняті в товариство, або які не вступили в нього, мають право на виділення частки в натурі при згоді учасників чи н грошовий еквівалент частки, але одночасно до них переходять усі ризики відповідальності перед кредиторами товариства, що лежали на вибулому учаснику в межах розміру частки.

Ліквідація повного товариства може відбуватися у зв'язку з рішенням учасників товариства, а також у зв'язку з установчим договором товариства, тобто зазначеним в ньому строку, на який було створено товариство. Також ліквідація повного товариства може відбуватися за рішенням суду при допущенні помилок при державній реєстрації повного товариства, які неможливо усунути, в інших випадках встановлених законом.

Банкрутство – це визнана арбітражним судом неспроможність боржника відновити свою платоспроможність через застосування ліквідаційної процедури, тобто у зв'язку з тим, що учасники повного товариства нездатні виконувати свої грошові зобов'язання перед кредиторами, у тому числі щодо сплати податків і зборів, повне товариство визнається арбітражним судом банкрутом.

Учасник повного товариства визнається недієздатним з моменту набрання законної сили рішення суду. День визнання учасника недієздатним рішенням суду є підставою виходу такого учасника з повного товариства.

Учасник може бути обмеженим у дієздатності у зв'язку з нерозважливим розпорядженням коштів повного товариства, використанням їх не за призначенням, при умові якщо це спричинено психічним розладом, тобто здатністю усвідомлювати значення своїх дій та керувати ними. У такому випадку інші учасники товариства можуть звернутися до суду з вимогою обмежити такого учасника у дієздатності. Порядок визнання учасника недієздатним чи обмежено дієздатним встановлюється Цивільним процесуальним Кодексом.

Учасник повного товариства буде вважатися безвісти відсутнім у зв'язку з тим, що протягом одного року немає відомостей про його проживання і його перебування [16].

Порядок визнання учасника товариства безвісти відсутнім встановлюється ЦПК України.

Реорганізація повного товариства може здійснюватися у формі злиття, приєднання, поділу, виділення чи перетворення. Реорганізація товариства може здійснюватися у примусовому порядку за рішенням суду, якщо воно наприклад, зловживає своїм монопольним становищем на ринку, його діяльність може призводити до екологічних, демографічних та інших негативних наслідків, які зачіпають інтереси населення території. Воно (повне товариство) буде вважатися реорганізованим з моменту виключення його з Державного реєстру України.

Порядок визначення вартості частки і терміни її сплати чи виділення в натурі встановлюються установчим договором або чинним законодавством. Так, учасники можуть домовитися про необхідність проведення експертної оцінки частки, наприклад, при виділенні майна в натурі. У такому випадку оцінка майна буде вироблятися незалежним експертом за справедливою (ринковою) вартістю відповідно до затверджених методик. Справедлива (ринкова) вартість – вірогідна ціна, на яку майно може бути продано на дату оцінки на відкритому конкурентному ринку за відсутності додаткових

інвестиційних умов угоди між обізнаними, заінтересованими та незалежними сторонами.

2.6. Ліквідація повного товариства

Ліквідація – це припинення прав і обов’язків підприємства без правонаступництва, тобто без переходу прав і обов’язків до інших осіб.

Повне товариство ліквідується з підстав, які передбачені в ст. 110 ЦК України, це зокрема:

1) за рішенням її учасників, а також із закінченням строку, на який було створене повне товариство, в інших випадках, передбачених установчими документами;

2) за рішенням суду про визнання судом недійсною державної реєстрації повного товариства. Через допущення при його створенні порушень, які не можна усунути, а також в інших випадках встановлених законом.

Повне товариство ліквідується, крім підстав, зазначених у ст. 110 ЦК України, у разі, якщо в товаристві залишається один учасник. Він має право протягом шести місяців з моменту, коли став єдиним учасником товариства, перетворити таке товариство в інше господарське товариство у визначеному законом порядку. Зазначене положення закріплене в ЦК України у зв’язку з тим, що, на відміну від акціонерного товариства ч товариства з обмеженою (додатковою) відповідальністю, в повному товаристві не може бути менше ніж два учасники. Тому повне товариство може бути перетворене у командитне товариство.

Товариство вважається ліквідованим з моменту виключення його з Державного реєстру України [18].

Процес ліквідації повного товариства можна поділити на декілька етапів:

I. Призначення ліквідаційної комісії, установлення порядку і строків ліквідації;

II. Вміщення в офіційній пресі оголошення про ліквідацію.

III. Стягнення дебіторської заборгованості повного товариства, яке ліквідується і задоволення вимог кредиторів.

IV. Складання ліквідаційною комісією ліквідаційного балансу.

V. Внесення запису про ліквідацію повного товариства до Реєстру суб'єктів підприємницької діяльності.

Учасники, суд, арбітражний суд або орган, уповноважений створювати підприємство, який прийняв рішення про ліквідацію підприємства, установлює порядок і строки проведення ліквідації, а також строк для заяви претензій кредиторів, який не може бути менше двох місяців з моменту оголошення про ліквідацію.

Діяльність ліквідаційної комісії регулюється законодавством України. Основні вимоги сформульовано деяким чином у Законі „Про господарські товариства” (ст. 20).

Ліквідаційна комісія зобов'язана повідомити про ліквідацію товариства в пресі (за місцезнаходженням), про порядок і строк ліквідації. Вживає відповідні заходи для стягнення дебіторської заборгованості повного товариства, викликає його кредиторів та їх претензії. Особи, які мають угоди з повним товариством повідомляються про ліквідацію письмово. Кредитори можуть заявити свої вимоги до повного товариства у строк не менший ніж два місяці з дня оголошення ліквідації повного товариства.

Виплата грошових сум кредиторам повного товариства, яке ліквідується, проводиться у порядку черговості, встановленого ст. 112 ЦК України. Суть черговості полягає у тому, що вимоги кожної наступної черги виконуються після повного задоволення вимог попередньої черги. Якщо в межах однієї черги майна для повного погашення боргів не вистачає, то

учасники повного товариства солідарно несуть відповідальність усім своїм майном, яке не покривається складовим капіталом товариства.

У повному товаристві при ліквідації в першу чергу погашається заборгованість перед особами, які працюють на умовах найму, потім перед бюджетом, а потім – перед іншими кредиторами, а вже після погашення всіх заявлених претензій і вирішених усіх викликаних у процесі ліквідації спорів, кошти, що залишилися, розподіляються між учасниками товариства.

Після завершення розрахунків з кредиторами ліквідаційна комісія складає ліквідаційний баланс, який затверджується учасниками повного товариства або органом, що приймав рішення про ліквідацію повного товариства.

Ліквідація повного товариства, як одного з видів господарських товариств, може бути пов'язана зі скасуванням її державної реєстрації, що здійснюється органом державної реєстрації шляхом виключення його з Реєстру суб'єктів підприємницької діяльності. В такому випадку до органу державної реєстрації учасниками повного товариства подаються такі документи:

- заяви (рішення) учасників (власників) чи уповноваженого органу у випадках передбачених законодавством;
- акту ліквідаційної комісії з ліквідаційним балансом, затвердженого органом, що призначеним ліквідаційну комісію;
- довідка аудитора (при необхідності) для перевірки достовірності ліквідаційного балансу;
- довідки установ банків про закриття рахунків;
- довідки органу державної податкової служби про зняття з обліку;
- підтвердження про публікування у друкованих засобах масової інформації оголошення про ліквідацію повного товариства.;
- довідки архіву про прийняття документів, що підлягають довгостроковому зберіганню;

- довідки органу внутрішніх справ про прийняття печаток і штампів, оригіналів установчих документів (установчий договір);
- свідоцтва про державну реєстрацію.

Також, однією з підстав примусової ліквідації повного товариства на підставі рішення суду або арбітражного суду за поданням органів, що контролюють діяльність товариства, є систематичне або грубе порушення ним законодавства.

Повне товариство є ліквідованим з дня внесення до єдиного державного запису про його припинення.

Специфічною обставиною ліквідації повного товариства є випадок, коли у його складі залишається тільки один учасник. Однак цей учасник має право протягом шести місяців з моменту, коли від став єдиним учасником товариства, перетворити таке товариство в інше господарське товариство у порядку, встановленому ЦК.

Це застереження зроблене для усунення можливих негативних наслідків щодо діяльності самого товариства.

Наприклад, було створене повне товариство з двома учасниками. Діяльність товариства є прибутковою, існує багато взаємовигідних відносин з іншими фірмами. Несподівано один із учасників повного товариства вмирає, що в свою ергу стає підставою для ліквідації повного товариства. Однак у учасника, який залишився, є можливість у шестимісячній термін перетворити існуюче повне товариство в інший вид господарського товариства. Таким чином, діяльність прибуткової організації не переривається і вона продовжує існувати [19].

Окрім того, цією статтею також передбачена інша ситуація, товариство у разі виходу учасника з повного товариства, виключення одного з його учасників із товариства, смерті учасника товариства, ліквідації юридичної особи – учасника товариства або звернення кредитором одного з учасників стягнення на частину майна, пропорційну його частці у складеному капіталі, може продовжити свою діяльність.

Це можливе тільки у тому випадку, коли виникнення однієї із зазначених подій, було попередньо обговорене у засновницькому договорі, або у випадку наявності попередньої згоди між учасниками, які залишилися у товаристві.

У разі виходу учасника з повного товариства, виключення одного з його учасників із товариства, смерті учасника товариства, ліквідації юридичної особи – учасника товариства або звернення кредитором одного з учасників стягнення на частину майна, пропорційну його частці у складеному капіталі, товариство може продовжити свою діяльність, якщо це передбачено засновницьким договором товариства чи домовленістю між учасниками, що залишаються.

Це можливе тільки у випадку, коли до складу створеного повного товариства первісно входило не менше трьох осіб.

2.7. Поняття та види торгових товариств у праві зарубіжних країн

Торговим товариством є об'єднання осіб, яке здійснює торговий промисел (підприємницьку діяльність) з метою розподілення між учасниками одержаного прибутку. У країнах із дуалістичною системою приватного права торгіві товариства підпадають під сферу дії норм торгового права й підлягають, як правило, обов'язковій реєстрації в торгових реєстрах. Вони мають єдине фірмове найменування й особливий правовий режим.

Діяльність торгових товариств регулюється цивільними та торговими кодексами, спеціальними законами та судовою практикою, а в країнах англо-американського права — і судовим прецедентом. У Франції діють: окремий Закон про торгіві товариства (1966 р.), Декрет про торгіві товариства (1967 р. — розвиває положення закону), Декрет про реєстр торгівлі та товариств (1984 р.); у ФРН — норми НТК і Акціонерний закон (1965 р.); в Англії — Закон про товариства (1890 р.), Закон про товариства з

обмеженою відповідальністю (1907 р.), Закон про компанії (1989 р.), Закон про цінні папери (1937 р.); у США — Уніфіковані (Єдині) закони: про товариства, про командитні товариства, про підприємницькі корпорації, які прийнято більшістю штатів.

В усіх цих країнах існують певні різновиди торгових товариств, які підприємці можуть використати як організаційні форми своєї діяльності. В окремих країнах допускається можливість поєднання двох або більше видів торгових товариств у одному (акціонерного та командитного).

Право зарубіжних країн розрізняє такі види торгових товариств:

повні товариства (Франція, США); вони ж — відкриті товариства (ФРН), товариства з необмеженою відповідальністю (Англія);

товариства з обмеженою відповідальністю (Франція, ФРН); вони ж — командитні товариства з обмеженою відповідальністю (США);

командитні товариства (Франція, ФРН), професійні командитні (США);

акціонерні товариства (корпорації — в США); вони ж — компанії з обмеженою відповідальністю (Англія);

командитні, засновані на акціях (акціонерна командита — ФРН, Франція);

негласні товариства (включають, окрім засновника, вкладника, який вносить певні кошти, у межах яких може зазнати збитків, має право на прибуток, не бере участі в управлінні та юридично не існує для третіх осіб).

У кожній окремій країні існують певні з наведених видів товариств, правове регулювання їх діяльності в різних країнах є різним, проте вони мають деякі спільні риси, за якими їх класифікують на відповідні групи:

Об'єднання осіб та об'єднання капіталів. Об'єднання осіб (персональні товариства) передбачають об'єднання майна учасників і їх спільну діяльність як обов'язкову умову існування товариства; кожен член товариства має право вести справи та представляти товариство; у них

обмежується право на уступку членства іншим особам (повне товариство, командитне товариство, негласне).

Об'єднання капіталів (майнові товариства) не передбачає обов'язкової участі членів у організації процесу діяльності торгового товариства; оперативну діяльність цих товариств і їх представництво здійснюють спеціально створені органи; відповідальність за діяльність таких товариств несе саме торгове товариство (воно є юридичною особою; це — акціонерні товариства, товариства з обмеженою відповідальністю, англійські компанії, корпорації США). Часто характер обраної підприємницької діяльності вимагає певного виду торгового товариства: закон допускає діяльність у певній сфері підприємництва тільки в конкретному виді торгового товариства [5].

Як вже зазначалося, торгові товариства як учасники підприємництва (торгового обороту) у зарубіжних країнах не завжди мають статус юридичної особи. Зокрема, об'єднання капіталів у всіх країнах діють як особливий суб'єкт права — юридична особа, а персональні товариства в деяких країнах (ФРН) не визнаються юридичними особами й не мають відповідного правового статусу. Тому вони, наприклад, не сплачують корпоративний податок і податок на майно; вимоги щодо відповідальності за результатами діяльності таких торгових товариств пред'являються до їх учасників персонально.

Договірні та статутні торгові товариства виокремлюють залежно від документів, якими визначається їхній правовий статус. Договірними вважаються повні, командитні, негласні товариства; статутними — акціонерні, з обмеженою відповідальністю, компанії в Англії та корпорації в США. Деякі товариства діють на основі договору та статуту (у континентальному праві) або меморандуму (статуту) та внутрішнього регламенту (у англо-американському праві). В юридичній літературі наводяться й інші класифікації торгових товариств.

ВИСНОВКИ

Отже, повним визнається таке товариство, всі учасники якого займаються спільною підприємницькою діяльністю і несуть солідарну відповідальність за зобов'язаннями товариства усім своїм майном.

Воно характеризується такими ознаками:

- 1) об'єднання діяльності учасників;
- 2) солідарна відповідальність учасників за зобов'язаннями товариства усім своїм майном;
- 3) особиста довіра учасників.

Характеризується наявністю установчого документа – установчого (засновницького) договору, який характеризується загальними умовами та особливими для повного товариства умовами. Загальні умови установчого договору характеризують усі види підприємств, а особливі (спеціальні) визначають розмір частки кожного з учасників, розмір, склад та порядок внесення вкладів, форму їх участі у товаристві. Такий договір підписується усіма учасниками повного товариства. Повне товариство створюється у складі двох чи більше осіб для ведення підприємницької діяльності.

Ведення справ товариства може здійснюватися або всіма учасниками, або одним чи кількома з них, які виступають від імені товариства. Учасники, яким було доручено ведення справ повного товариства, зобов'язані надавати решті учасників на їхню вимогу повну інформацію про дії, виконувани від імені та в інтересах товариства.

Учасник повного товариства має право передавати свою частку або її частину іншим учасникам товариства або третім особам тільки за згодою всіх учасників. З передачею частки (її частини) третій особі до останньої переходять всі права та обов'язки, що належали учаснику, який вибув.

Оскільки всі учасники повного товариства займаються спільною підприємницькою діяльністю, вони не мають права від свого імені та в своїх інтересах здійснювати угоди, однорідні з цілями діяльності товариства, а

також брати участь у будь-яких товариствах (крім акціонерних), які мають однорідну з повним товариством мету діяльності. У разі порушення цієї вимоги, учасник товариства зобов'язаний компенсувати збитки, заподіяні товариству.

Законодавством встановлено особливий порядок виходу учасника з повного товариства. Якщо товариство було створено невизначений строк, його учасник може в будь-який час вийти з товариства, попередивши про це не пізніше як за 3 місяці. Вихід з товариства, створеного на визначений строк, можливий лише з поважних причин та з попередженням не пізніше як за 6 місяців. Учаснику, який вибув, сплачується вартість його внеску та належна йому частина прибутку, одержана товариством у цьому році.

Як уже зазначалося, учасники повного товариства несуть солідарну відповідальність за зобов'язаннями товариства усім своїм майном. Механізм такої відповідальності конкретизовано у ст. 74 Закону „Про господарські товариства”: якщо при ліквідації повного товариства виявиться нестача наявного майна для сплати всіх боргів, за товариство у недостатній частині несуть солідарну відповідальність його учасники усім своїм майном, на яке відповідно до законодавства України може бути звернено стягнення. Важливим є те, що учасник товариства відповідає за борги останнього незалежно від того чи виникли вони після або до його вступу до товариства.

Ліквідація повного товариства здійснюється ліквідаційною комісією, яка призначається з власної ініціативи учасників чи за рішенням суду (арбітражного суду) при допущенні порушень. Повне товариство вважається ліквідованим з моменту внесення про це до єдиного державного реєстру запису про його припинення.

Відмінність повного товариства від інших господарських товариств характеризується відсутністю законодавчих вимог щодо розміру і характеру майна, яке вноситься учасниками товариства, наявності тільки установчого договору, відсутністю органів товариства, а також особливостями

відповідальності учасниками повного товариства за зобов'язаннями товариства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96 – Зі змінами та доповненнями від 22.02.2014.
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV редакція від 01.01.2014.
3. Інформаційний лист Вищого арбітражного суду України від 10.05.2016 р. Про деякі питання практики застосування у вирішенні спорів окремих норм чинного законодавства // www.rada.kiev.ua
4. Абрамов Н.А. Хозяйственно-процессуальное право Украины: Учебное пособие. – Х., 2002. – 255 с.
5. Васильев С.А. Хозяйственное судопроизводство Украины: Учебное пособие. – Х., 2002. – 367 с.
6. Вирішення господарських спорів. Застосування норм матеріального права в роз'ясненнях і листах Вищого господарського суду України. Укл. В.Е. Беяневич. / За заг. Ред. Д.М. Притики – К.: Юстініан, 2002. – 640 с.
7. Вінник О.М. Господарське право: Курс лекцій. - К.: Атіка, 2005. - 624с
8. Войнич Л. Й. Сутність особистих селянських господарств // Інноваційна економіка: Науковий журнал. — 2011. — № 22.
9. Господарське право: Підручник. Щербина В. С — 2-е вид., перероб. і доп. — К.: Юрінком Інтер, 2005
10. Саніахметова Н.О. Господарське право України: Навчальний посібник /За заг. ред. проф. Н.О.Саніахметової. — Х.: «Одіссей»,2005. — 912 с.
11. Савчук В.С Зайцев Ю.К., Малий І.Й., мельник О.М.; Трансформаційна економіка: Навч. посібник для студ. вищ.навч. закладів— К.: КНЕУ, 2009 – 612 с.
12. Селіванов В. Правові передумови політики державної підтримки підприємництва в Україні//Право України. – 2010. - № 10. - С. 11.

13. Смоленська О.Ю. Фінансовий ринок: Навч. посібник для студ. вищ.навч. закладів/ – К.: Центр навч. л-ри, 2008. – 384 с.
14. Смолін І.В. Банківська система в умовах трансформації фінансового ринку// Матеріали всеукр. наук.-практ. конф. 21-23 травня 2009 р. Відп. ред – К.: КНТЕУ, 2008 – 364 с.
15. Соціальна політика на етапі реформування суспільства // Вісник КНТЕУ. – 2010. - № 2.
16. Україна у цифрах у 2017 році. Статистичний щорічник – 2017. – Київ. – с.73
17. Царик Л.П., Чернюк Г.В. АПК: методи оцінки й аналізу. — Т., 2009. — с.157
18. Черепніна О.І. Взаємозумовленість трансформаційних процесів і розвитку світового господарства.// Актуальні проблеми економіки. - 2011. - №1(31). - С.92-99.
19. Шеремет О. Господарське законодавство: формування та зарубіжний досвід // Господарське право. – 2015. - № 4. – С. 41-46.